

Evolució, present i perspectives de futur

La farmàcia clínica en l'àmbit de l'oncohematologia: passat i futur

*Sandra Fontanals, Cap de Servei de Farmàcia
PHD, Board Certified Oncology Pharmacist*

Institut Català d'Oncologia

**XXX Jornada de la Societat
Catalana de Farmàcia Clínica**

30 anys caminant plegats i construint
el futur de la farmàcia clínica

ÍNDEX

Introducció

Evolució històrica

Situació actual

El futur de la farmàcia oncohematològica

Conclusions i recomanacions

2025

Las CIFRAS de CÁNCER en ESPAÑA

Las cifras del cáncer en España | 2025

SEOM
Sociedad Española
de Oncología Médica

Red Española
de Registros
de Cáncer
REDECAN

INCIDENCIA

(Estimación para 2025)*

296.103 NUEVOS CASOS DE CÁNCER

HOMBRES: 166.513

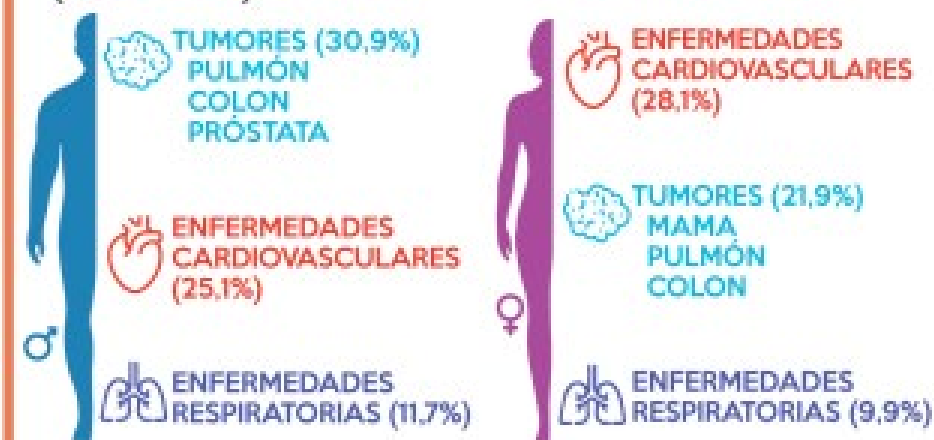
MUJERES: 129.590

*La estimación no incluye los efectos de la pandemia de COVID-19.

MORTALIDAD

(Año 2023)

EN LOS ÚLTIMOS AÑOS

MORTALIDAD

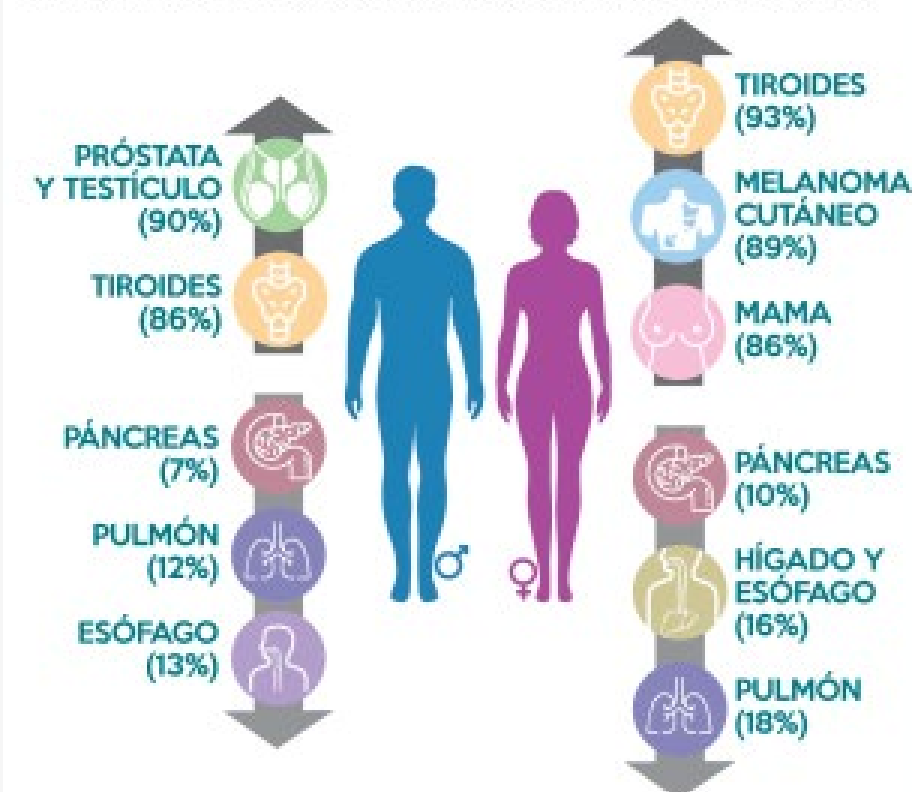
SUPERVIVENCIA

DEBIDO A:

- P Prevención
- DP Diagnóstico precoz
- AT Avances terapéuticos
- IT En hombres, tabaquismo

SUPERVIVENCIA

SE HA DUPLICADO EN LOS ÚLTIMOS 40 AÑOS

FACTORES DE RIESGO

1/3 MUERTES POR CÁNCER SE DEBEN A
5 FACTORES DE RIESGO EVITABLES

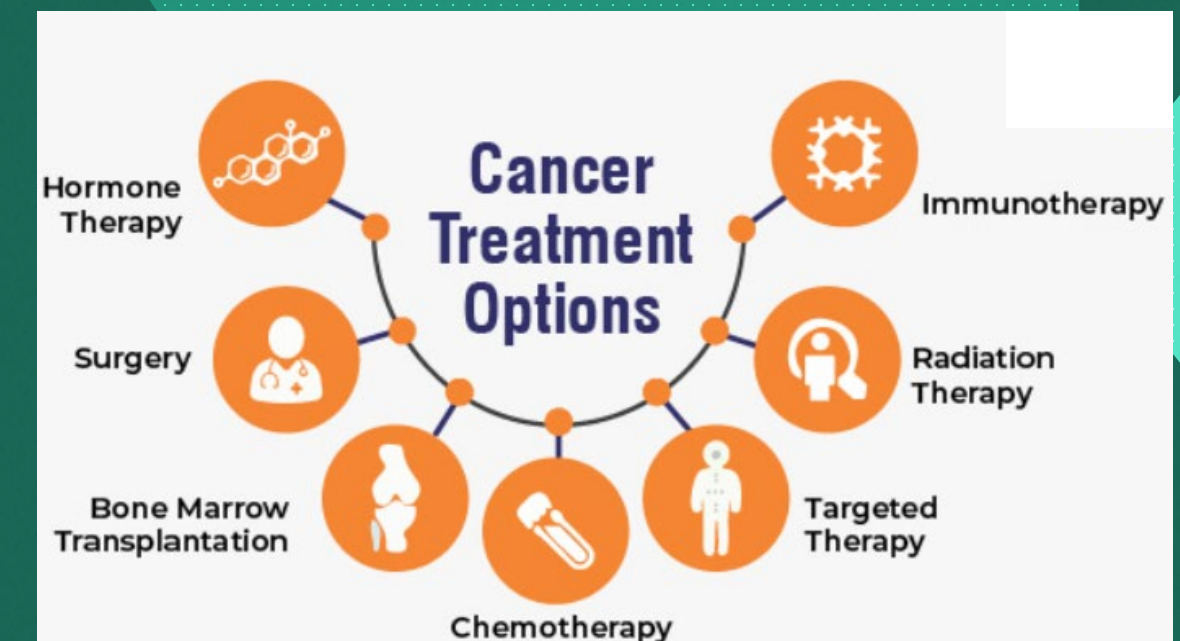
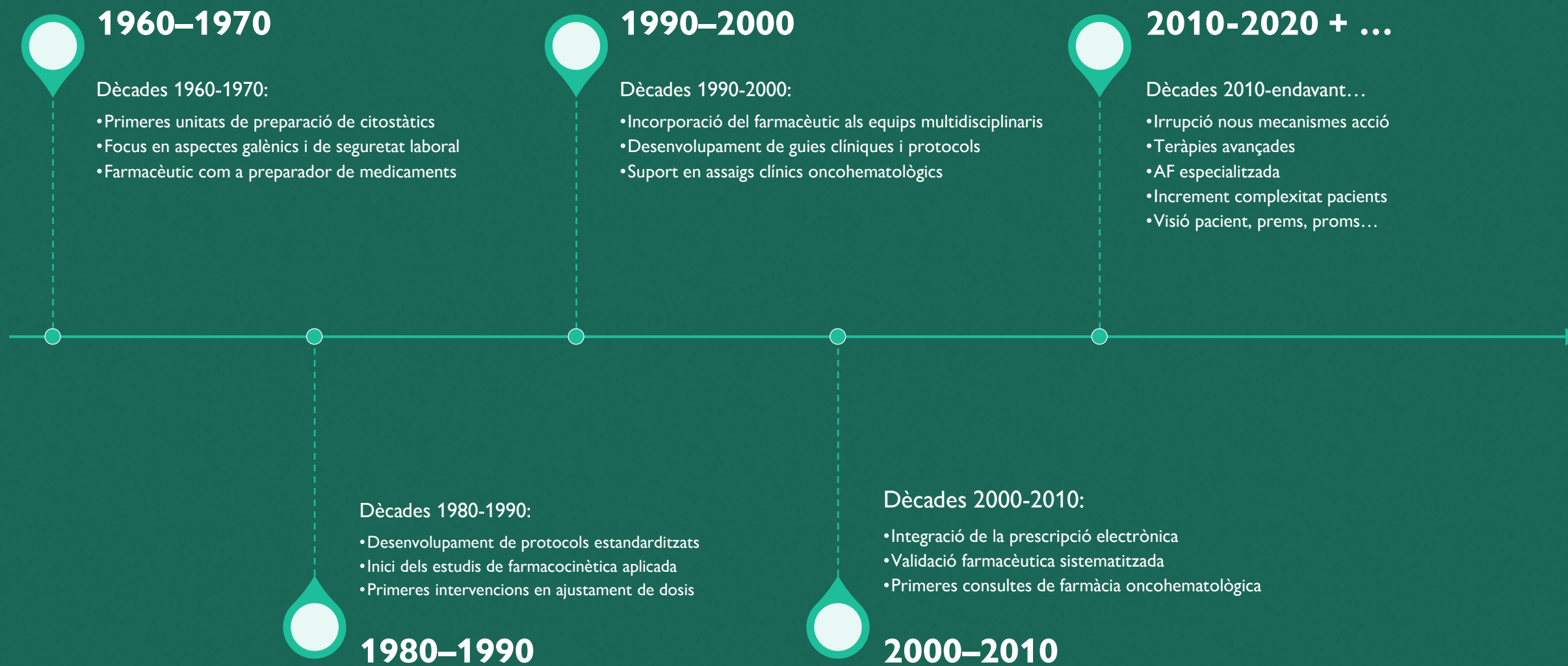
OTROS FACTORES IMPORTANTES

Context actual en oncohematologia

- Evolució i increment exponencial de nous tractaments, mecanismes d'acció, etc...
- Elevada complexitat dels tractaments, interaccions
- Maneig de toxicitats
- Estret marge terapèutic
- Impacte en la supervivència i qualitat de vida
- Llargs supervivents

Evolució històrica del farmacèutic hospitalari

TRANSFORMACIÓ DEL ROL FARMACÈUTIC

De preparador a consultor clínic

De supervisor de la dispensació a
membre de l'equip assistencial

D'especialista en medicaments a expert
en farmacoteràpia oncohematològica

Situació actual

Àmbits d'actuació de la farmàcia oncohematològica:

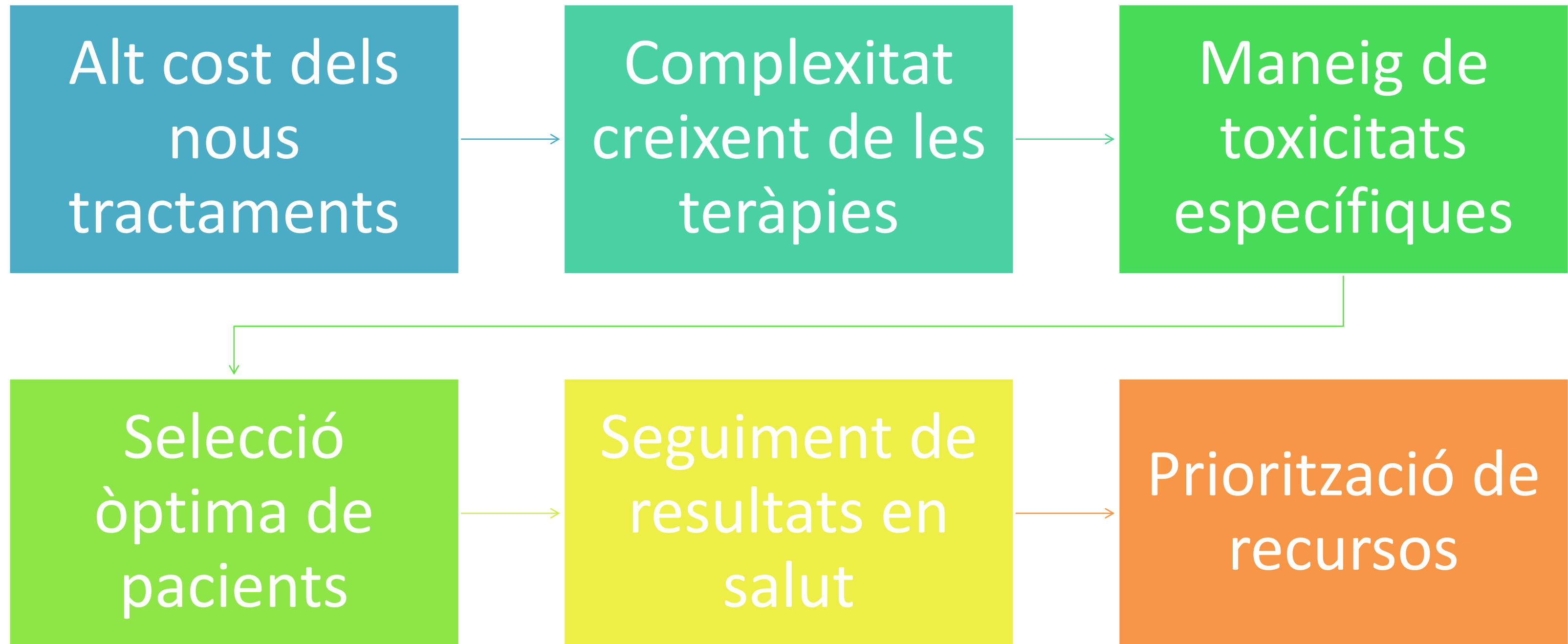
- Validació de prescripcions oncohematològiques
- Participació en comitès de tumors i sessions clíniques
- Elaboració i actualització de protocols
- Gestió de toxicitats i interaccions medicamentoses
- Seguiment farmacoterapèutic

Tecnologies i eines clíniques:

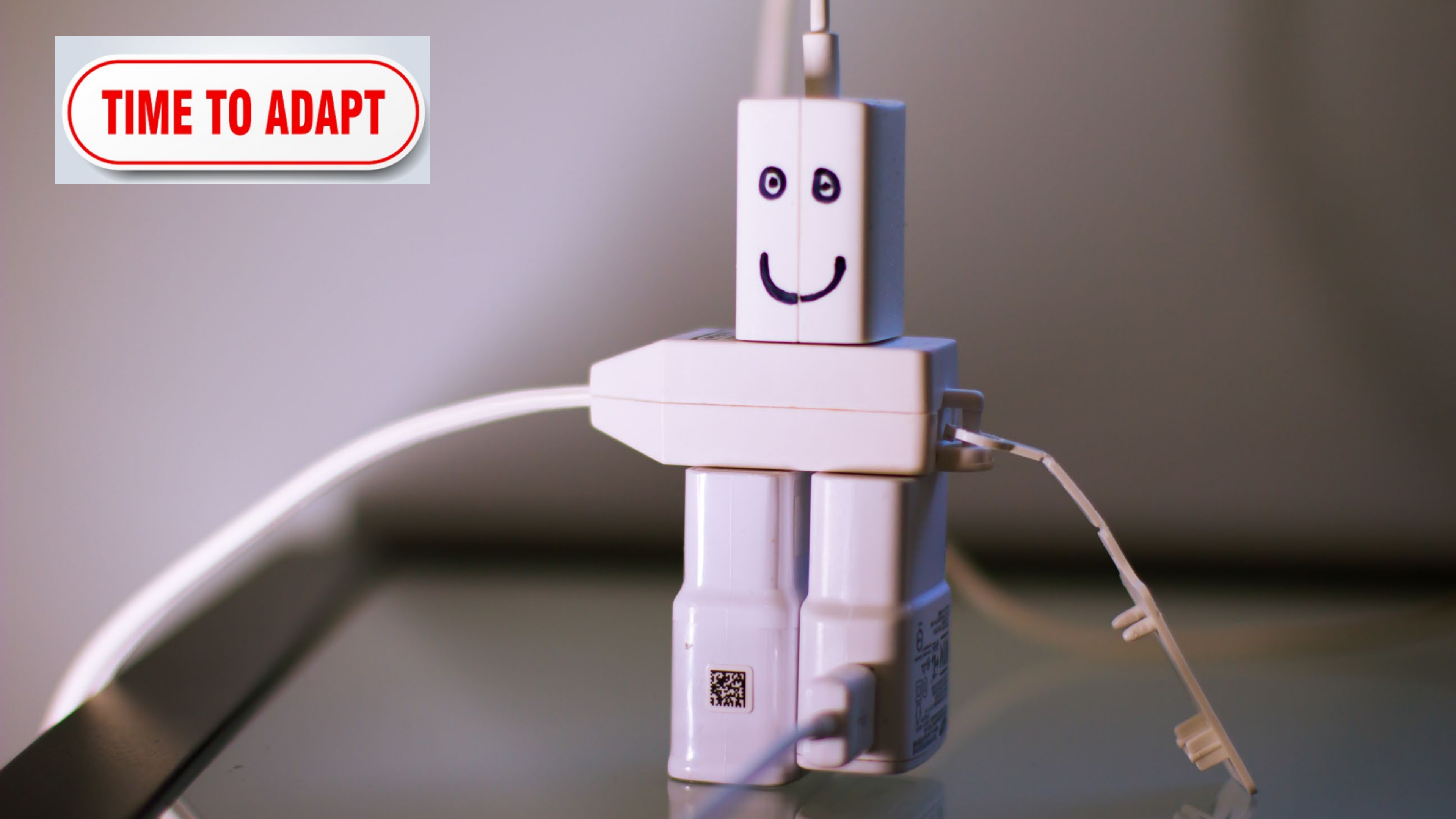
- Prescripció electrònica oncoespecífica
- Sistemes de suport a decisions clíniques
- Programes de farmacocinètica i monitorització
- Registres de pacients i resultats en salut
- Plataformes d'integració d'informació clínica

Reptes-desafiaments actuals

TIME TO ADAPT

Cap a on avancem en FH?

Teràpies avançades:

- Teràpies CAR-T i teràpia cel·lular
- Teràpia gènica
- Immunoteràpia personalitzada
- Anticossos biespecífics i conjugats

Medicina personalitzada:

- Integració de la farmacogenòmica
- Biomarcadors predictius de resposta i toxicitat
- Ajustament posològic individualitzat
- Medicina de precisió aplicada a oncohematologia

Intel·ligència artificial i big data:

- Sistemes predictius de toxicitat i resposta
- Algorismes de suport a la decisió terapèutica
- Models de Real World Data/Evidence
- Optimització de protocols basada en resultats

Nous models d'atenció farmacèutica:

- Atenció farmacèutica domiciliària en oncohematologia
- Telemonitorització i seguiment remot
- Consultes monogràfiques de farmàcia oncohematològica
- Integració amb l'atenció primària
- Estratificació de pacients

Recerca a farmàcia hospitalària

- Desenvolupar/mantenir el rol de recerca al servei

Com ens hi hem d'adaptar els FH?

Gestió clínica, logística especialitzada, seguiment personalitzat

Lideratge en avaluació i selecció de medicaments, abordatge multidisciplinari

Farmacogenètica: formació en biologia molecular, en interpretació de tests genètics, assessorament en teràpia dirigida

Formació en IA: farmacèutic com a gestor de dades farmacoterapèutiques, analista de resultats.

Optimització de processos i simplificació de tasques que no aportin valor.

Atenció farmacèutica: priorització-estratificació de pacients, millorar la continuïtat assistencial, rol de farmacèutic com a consultor especialitzat

Formació continuada en nous medicaments i patologies, subespecialització, BPS?

La recerca com a motor: mantenir rol actiu en tractaments en context d'investigació i adquirir i mantenir competències en investigació clínica aplicada

Gestió del coneixement i avaluació del medicament

Avaluació de resultats clínics

Medicaments en situacions especials

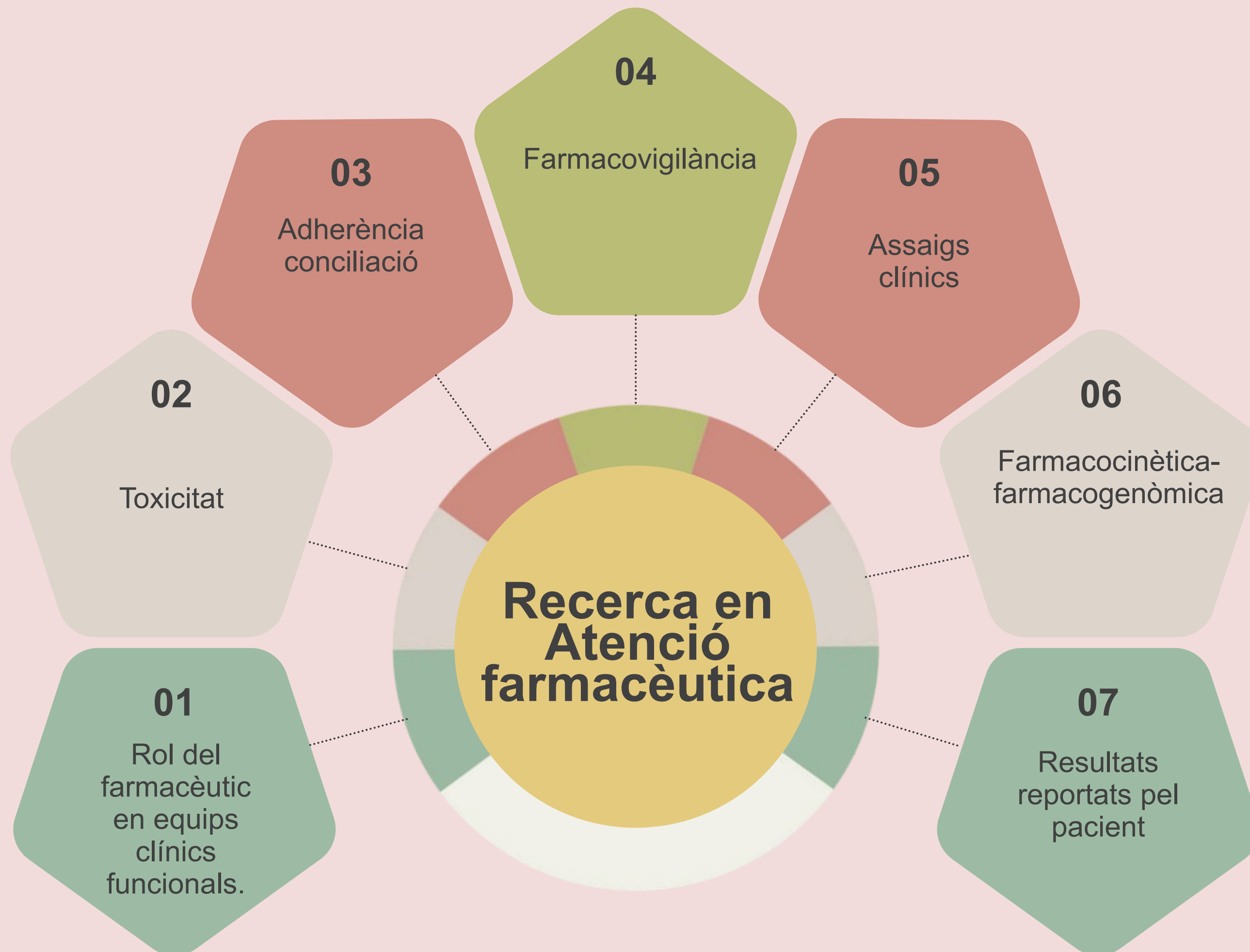
Models de pagament per resultats i anàlisis econòmics.

Guies clíniques

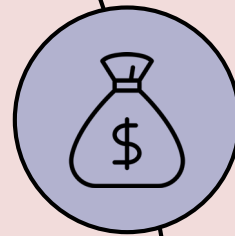
Presa de decisions basada en evidència

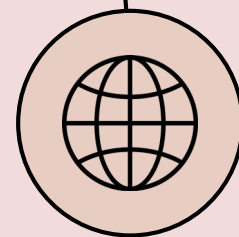
Optimizació de processos

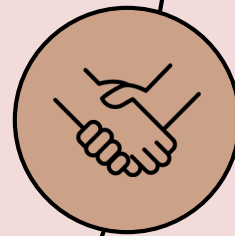
Circuits de dispensació i preparació de medicaments

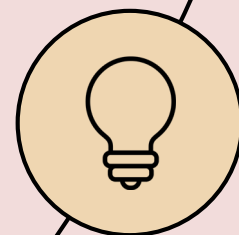
Sostenibilitat

Transformació digital (farmàcia digital, telemedicina).

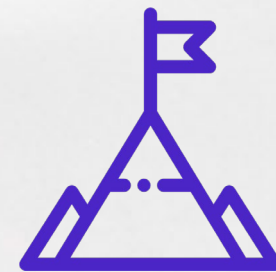
Automatització, traçabilitat.

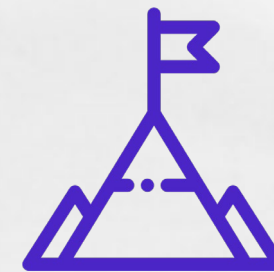
Qualitat, seguretat de pacient

REPTES

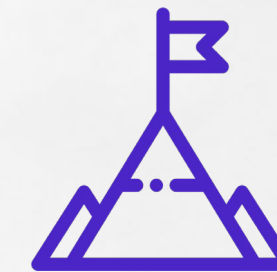
TRANSFORMAR LA MOTIVACIÓ EN
ESTRUCTURA

IMPULSAR LA
FORMACIÓ
METODO-
LÒGICA

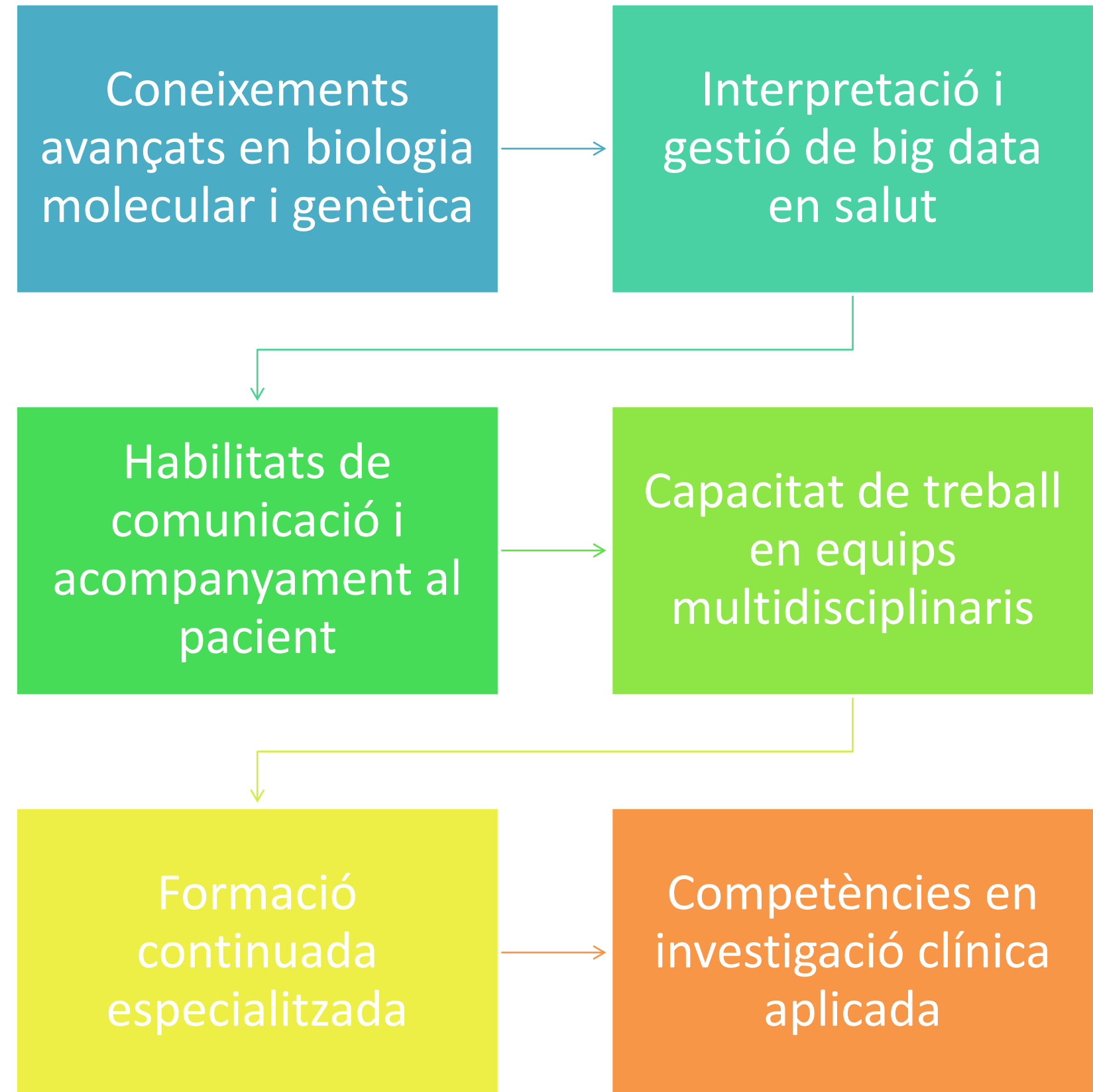

ESTABLIR
LÍNIES
PRIORITÀRIES I
REFERENTS
INTERNS

FOMENTAR LA
COL·LABORACIÓ
MULTIDISCIPLINÀRI
A ENTRE CENTRES

Habilitats necessàries per al farmacèutic oncohematològic del futur

Propostes que podem i volem fer

Impulsar programes formatius específics en
farmàcia oncohematològica

Desenvolupar unitats especialitzades de
farmàcia clínica oncohematològica

Establir aliances amb societats científiques
d'oncologia i hematologia

Liderar registres de resultats en salut de teràpies
oncohematològiques

Participar activament en la presa de decisions
sobre incorporació de nous medicaments

TABLA 5. ASPECTOS MÁS VALORADOS EN UN PUESTO DE TRABAJO
POR LOS FH POR GENERACIONES

Aspectos más valorados de UN puesto de trabajo	Baby Boomer (N=38)	X (N=184)	Millennials (N=333)	Z (N=65)	Valor p
Estabilidad	11 (28.9%)	59 (32.1%)	143 (42.9%)	26 (40.0%)	0.057
Salario	5 (13.2%)	30 (16.3%)	83 (24.9%)	14 (21.5%)	0.077
Buen balance vida/trabajo	14 (36.8%)	79 (42.9%)	168 (50.4%)	37 (56.9%)	0.084
Horario	2 (5.3%)	18 (9.8%)	58 (17.4%)	10 (15.4%)	0.039
Opción guardias	0 (0.0%)	2 (1.1%)	15 (4.5%)	4 (6.1%)	0.055
Docencia	3 (7.9%)	10 (5.4%)	23 (6.9%)	11 (16.9%)	0.039
Investigación	5 (13.2%)	7 (3.8%)	18 (5.4%)	2 (3.1%)	0.134
Autonomía	3 (7.9%)	19 (10.3%)	11 (3.3%)	1 (1.5%)	0.004
Oportunidad de crecimiento profesional	17 (44.7%)	87 (47.3%)	116 (34.8%)	27 (41.5%)	0.042
Reconocimiento profesional	13 (34.2%)	33 (17.9%)	31 (9.3%)	5 (7.7%)	<0.001
Participación en grupos de trabajo/ relaciones multiprofesionales	4 (10.5%)	44 (24.5%)	54 (16.2%)	6 (9.2%)	0.012
Objetivos claros	7 (18.4%)	18 (9.8%)	22 (6.6%)	1 (1.5%)	0.011
Buen clima laboral	26 (68.4%)	118 (64.1%)	236 (70.9%)	48 (73.8%)	0.347

CONVIVENCIA GENERACIONAL

EN LOS SERVICIOS DE FARMACIA HOSPITALARIA

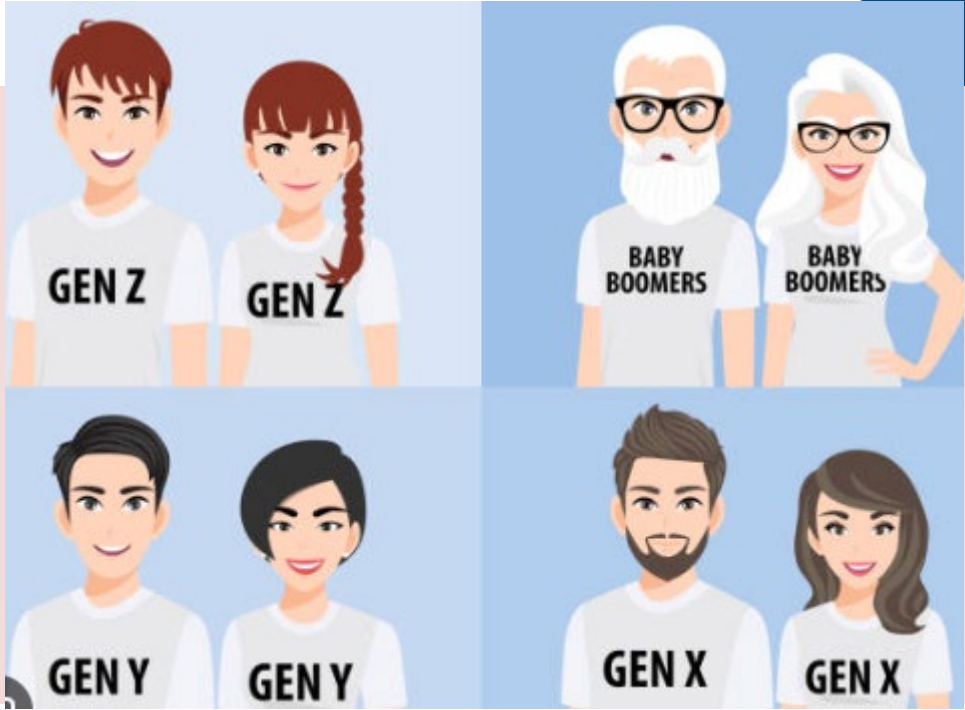
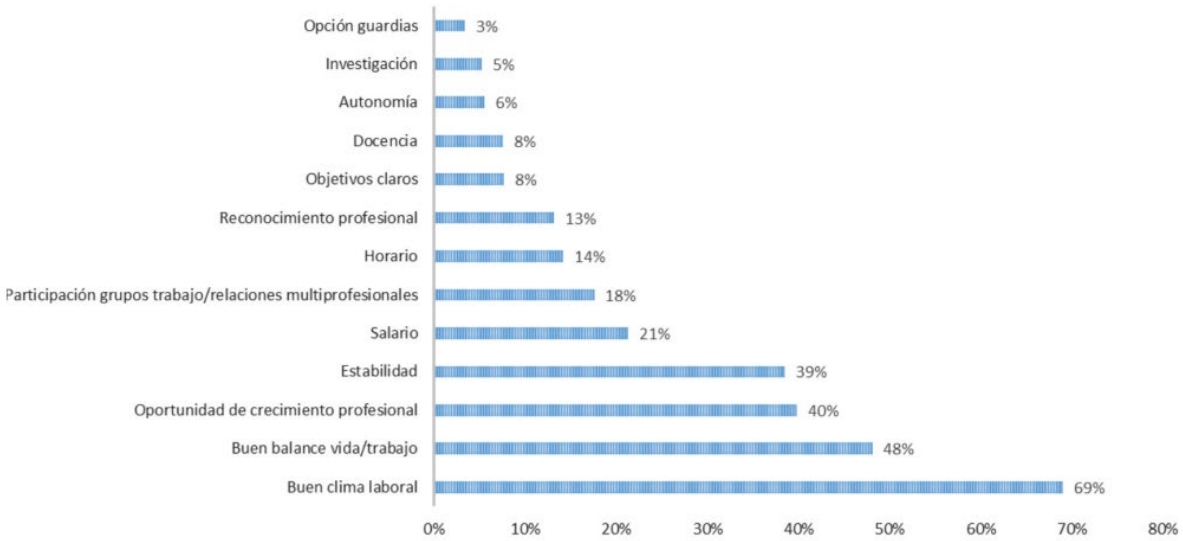

GRÁFICO 5. ASPECTOS MÁS VALORADOS EN UN PUESTO DE TRABAJO POR LOS FH

Conclusions

La farmàcia clínica en oncohematologia ha evolucionat des d'un focus en la preparació a un model d'atenció integral

El valor afegit del farmacèutic es troba en la seva visió farmacoterapèutica global

Les noves teràpies exigeixen una actualització constant de coneixements

La integració de dades i la medicina personalitzada són els grans reptes de futur

Cal potenciar la investigació liderada per farmacèutics en aquest àmbit

Moltes gràcies per la vostra atenció

fontanals@omdogant.net

